

Nr 422.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid domänverket; given Stockholms slott den 30 april 1920.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att antaga det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till lag angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid domänverket.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

O. Nilsson.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 30 april 1920.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BRANTING,
Statsråden: UNDEŃ,
 OLSSON,
 SANDLER,
 NOTHIN,
 NILSSON,
 ERIKSSON,
 SVENSSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Nilsson anförde:

När min företrädare i ämbetet den 5 mars 1920 anmälde frågan om löneroglering för domänverkets personal, i vilket ämne Kungl. Maj:t då beslöt proposition till riksdagen (nr 271), erinrade han, att det nya avlöningsförslaget förutsatte ändrade pensionsbestämmelser, och förklarade sig hava anledning antaga, att förslag härtill skulle bliva färdigt å sådan tid, att det skulle kunna föreläggas den nu samlade riksdagen, om det ock möjligen icke kunde hinna ske före den ordinarie propositionstidens utgång. I skrivelse den 2 mars 1920, vilken inkom till jordbruksdepartementet den 11 i samma månad, har nu kommunikationsverkens lönekommitté avgivit dylikt pensioneringsförslag. Utlåtanden i ämnet hava avgivits den 8 april 1920 av domänstyrelsen och den 15 i samma månad av statskontoret. Jag anhåller nu att få anmäla detta ärende.

Kommunikationsverkens lönekommitté anför huvudsakligen följande: *Kommunikationsverkens lönekommitté.*

»Enligt 2 § 4 mom. av det förslag till avlösningsreglemente för tjänstemän vid domänverket, som av kommunikationsverkens lönekommitté framlagts i dess den 18 december 1919 avgivna betänkande, skall angående ordinarie tjänstemans rätt till pension samt skyldighet att avgå från tjänsten gälla vad därom är särskilt stadgat.

I fråga om pension för generaldirektör och överdirektör i domänstyrelsen, vilka tillsätts genom förordnande på viss tid, gälla för närvarande särskilda, i avlösningsvillkoren för styrelsen meddelade bestämmelser, vilka överensstämmer med de i sådant hänseende meddelade stadganden för generalpostdirektör m. fl.

Övriga ordinarie tjänstemän vid domänverket hava hittills varit underkastade lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension.

Därest kommitténs nyssberörda förslag till avlösningsreglemente för domänverket vinner godkännande, och detta reglemente sålunda skulle komma att ersätta, bland annat, nu gällande avlösningsvillkor för domänstyrelsen, erfordras under alla förhållanden utfärdande av nya pensionsbestämmelser för generaldirektör och överdirektör.

Vad den övriga ordinarie personalen vid domänverket beträffar skulle fortfarande kunna tillämpas den civila pensionslagen, dock med vissa mindre jämkningar.

Emellertid skulle den utvägen kunna tänkas att för samtliga ordinarie tjänstemän vid domänverket tillämpa enhanda eller likartade pensionsbestämmelser som dem, vilka av kommittén föreslagits beträffande ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk. Kommittén har emellertid funnit sig åtminstone för närvarande icke vilja beträffande de konstituerade tjänstemännen vid domänverket förorda en åtgärd i dylik riktning, och detta av följande skäl.

Då kommittén ansåg sig böra för de nämnda fyra kommunikationsverken föreslå utfärdandet av en helt ny pensionslag, berodde detta i främsta rummet därpå, att för dessa verk hittills gällt sinsemellan så skiljaktiga pensionsbestämmelser, att dessa icke lämpligen kunde genom allenast en revision bringas till överensstämmelse med varandra. Om också det för domänverket föreslagna avlösningsreglementet i huvudsak är grundat på det för kommunikationsverken antagna gemensamma avlösningsreglementet, synes detta förhållande dock icke i och för sig behöva påkalla, att stadgandena rörande pension för domänverket skola följa de bestämmelser i sådant hänseende, som kunna bli gällande för kommunikationsverken, helst som kommittén beträffande avlösningsbestämmelserna för domänverket uti sitt förslag i flera hänseenden avvikit från kommunikationsverkens nya avlösningsreglemente. Härvid torde särskilt böra uppmärksammas, att kommittén vid avlösningsbeloppens bestämmande för de konstituerade tjänstemännen i domänstyrelsen utgått från att tjänstgöringen hos denna styrelse i viss mån närmade sig förhållandena hos de administrativa ämbetsverken. Då det vidare med hänsyn till nyss angivna olikheter i avlösningshänseende icke skulle vara möjligt att inrymma även de konstituerade tjänstemännen vid domänverket under den av kommittén föreslagna pensionslagen för de fyra kommunikationsverken, skulle det alltså i varje fall vara nödigt att för domänverket tillämpa en särskild, allenast för detta verk gällande pensionslag, något som möjligen skulle visa sig hinderligt för en eventuell centralisering av pensionsväsendet för större grupper av statens verk.

Vad generaldirektören och överdirektören i domänstyrelsen beträffar, gälla, såsom förut nämnts, särskilda pensionsbestämmelser för dem. Då dessa bestämmelser, som i princip väsentligt skilja sig från den civila pensionslagens föreskrifter, tämligen nära överensstämma med de stadganden kommittén föreslagit för sådana tjänstemän vid de fyra kommunikationsverken, vilka tillsättas genom förordnande, torde hinder icke möta att för nämnda generaldirektör och överdirektör tillämpa pensionsbestämmelser av liknande innehåll, som de för kommunikationsverken föreslagna.

I anslutning till vad sålunda anförts kommer kommittén att i det följande dels framlägga förslag till kungörelse med bestämmelser angående pension för ordinarie tjänstemän vid domänverket och dels angiva de ändringar i den civila pensionslagen, som kunna anses därav påkallade.»

Kungörelseförslaget är av följande lydelse:

“Förslag till kungörelse med bestämmelser angående rätt till pension för ordinarie tjänstemän vid domänverket.

1 kap. *Pension för ordinarie tjänstemän, som tillsättas genom förordnande.*

1 §.

För ordinarie tjänstemän vid domänverket, vilka tillsättas genom förordnande på viss tid, skola i fråga om rätt till pension samt skyldighet att avgå från tjänsten gälla de i detta kapitel givna bestämmelser.

2 §.

Avgår tjänsteman, som avses i detta kapitel, från tjänsten utan att vara skyldig därtill enligt bestämmelserna i 11 §, är han icke berättigad till pension i andra fall än i 5 § sägs.

Pension må ej heller åtnjutas av den, som blivit avsatt från tjänsten, eller den, som vid avgång från tjänsten icke är svensk medborgare.

3 §.

Pension för tjänsteman, som avses i detta kapitel, sökes hos Konungen.

4 §.

För de befattningar, om vilka i detta kapitel är fråga, skola gälla följande pensionsunderlag, nämligen för generaldirektör 8,000 kronor och för överdirektör 7,000 kronor.

5 §.

Har tjänsteman under minst tolv år innehaft fullmakt eller förordnande å befattning, varom i detta kapitel sägs, eller har han, oavsett tjänstetidens längd, på grund av olycksfall i tjänsten blivit oförmögen till nöjaktig vidare tjänstgöring, är han berättigad att vid avgång från tjänsten åtnjuta pension till samma belopp, som det för honom vid avgången gällande pensionsunderlaget.

Därest tjänsteman, innan han uppnått tolv års tjänstetid i befattningen, avgår från tjänsten, antingen på grund av att förordnandet upphör utan att efterföljas av förnyat förordnande eller på grund därav, att han till följd av sjukdom, som ej föränletts av olycksfall i tjänsten, befunnits oförmögen till nöjaktig vidare tjänstgöring, så ock därest tjänstemannen eljest före berörda tid utan egen begäran nödgas avgå från sin befattning, äger han uppbära pension till belopp, som med 1,000 kronor understiger det för befattningen gällande pensionsunderlaget.

6 §.

Pension jämlikt detta kapitel utgår från och med dagen näst efter den, då avgång från tjänsten äger rum, till och med den månad, under vilken pensions-tagaren avlider eller pensionsrätten eljest upphör.

Pension utbetalas månadsvis i efterskott från domänverket och utgår av domänfondens medel.

7 §.

1. Tjänsteman, som avses i detta kapitel, skall erlægga pensionsavgift från och med den månad, under vilken han tillträder sin befattning, till och med den månad, under vilken han uppnår en levnadsålder av sextifem år, även om han dessförinnan avgått från tjänsten med åtnjutande av pension. Avgår tjänstemannen under sådana förhållanden, att han icke är berättigad till pension, eller avlider tjänstemannen före uppnådda sextifem levnadsår, skall emellertid pensionsavgift icke erläggas för längre tid än till och med den dag, avgången eller dödsfallet ägt rum.

Pensionsavgiften erlägges månadsvis i efterskott genom avdrag å tjänstemannens avlöning eller, vad angår pensionerad befattningshavare, å honom tillkommande pension.

Är tjänstemannen på grund av tjänstledighet eller av annan anledning icke berättigad att uppbära någon avlöning för månaden eller förslår ej utgående avlöningsbelopp, skall pensionsavgiften eller vad däri brister i stället kontant inbetalas. Försummas detta, skall det sålunda förfallna beloppet avdragas å hans därefter utfallande avlönings- eller pensionsbelopp. Kan så ej ske, skall genom domänstyrelsens försorg beloppet utan föregående dom eller utslag utmätas.

Pensionsavgiften utgör för år räknat 480 kronor, där pensionsunderlaget är bestämt till 8,000 kronor och 420 kronor, där pensionsunderlaget är bestämt till 7,000 kronor.

2. De i 1 mom. omförmälda pensionsavgifter ingå till domänfonden.
3. Återbetalning av pensionsavgifter medgives ej.

8 §.

Pension för befattning, som avses i detta kapitel, må även om de för erhållande av dylik pension föreskrivna villkor uppfyllts, icke förenas med lön eller pension för annan statstjänst, för så vitt ej Kungl. Maj:t medgivit, att sådan förening må äga rum, i vilket fall förstnämnda pension skall utgå med det lägre belopp Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma.

9 §.

Om pensionstagare undergår frihetsstraff, som omfattar minst en månad, må han för den tiden åtnjuta allenast en tredjedel av pensionsbeloppet.

Har pensionstagare blivit dömd till straffpåföljd, vilken utestänger från behörighet och rättigheter, som omförmålas i 2 kap. 19 § strafflagen, eller, i stället för avsättning, till straff enligt 2 kap. 17 § strafflagen, må från och med månaden näst efter den, under vilken sådant beslut vunnit laga kraft, allenast en tredjedel av pensionsbeloppet utgå till honom.

10 §.

Pensionsbelopp, som icke uttagits inom tre år, sedan det förfallit till betalning, är förverkat och tillfaller domänfonden, dock med rätt för domänstyrelsen att, på därom gjord framställning, medgiva beloppets utbetalning.

11 §.

Befinnes tjänsteman före utgången av den tid, erhållet förordnande gäller, vara till följd av olycksfall i tjänsten eller av sjukdom oförmögen till nöjaktig vidare tjänstgöring eller har Konungen av annan anledning förklarad förordnandet skola upphöra, skall tjänstemannen vara skyldig avgå från befattningen; och skall i sammanhang med beslut om förordnandets upphörande frågan om hans rätt till pension avgöras.

2 kap. Pension för ordinarie tjänstemän, som tillsättas genom konstitutorial.

12 §.

1. För ordinarie tjänstemän vid domänverket, vilka tillsättas genom konstitutorial, skall i fråga om rätt till pension samt skyldighet att avgå från tjänsten gälla vad i lagen angående civila tjänstinnehavares rätt till pension stadgas.

För ifrågavarande tjänstemän vid domänverket skola gälla nedan angivna särskilda pensionsunderlag.

A. För befattningar, avsedda för manliga tjänstemän:

1:a lönegraden	1,560 kronor	7:e lönegraden	4,760 kronor
2:a »	1,720 »	8:e »	5,080 »
3:e »	1,920 »	9:e »	5,400 »
4:e »	2,300 »	10:e »	5,720 »
5:e »	3,680 »	11:e »	6,360 »
6:e »	3,920 »	12:e »	6,680 »

B. För befattningar, avsedda för kvinnliga tjänstemän:

1:a lönegraden	1,400 kronor
2:a »	1,600 »
3:e »	1,800 »

2. Varder tjänsteman utan något sitt förvällande förflyttad till befattning med lägre pensionsunderlag, skall han likväl bibehållas vid det pensionsunderlag,

som vid förflyttningen var för honom gällande, och skall han jämväl hava att erlægga pensionsavgift beräknad efter den befattning, han vid förflyttningen tillhörde.

Nedflyttas befattning till lägre lönegrad och sänkes till följd därav det för tjänsten dittills gällande pensionsunderlaget, gäller för den, som då innehade densamma, vad nyss är sagt.

13 §.

Pension jämlikt 12 § utgår från och med dagen näst efter den, då avgång från tjänsten äger rum, till och med den månad, under vilken pensionstagaren avlider eller pensionsrätten eljest upphör.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 januari 1921.»

Såsom motivering till detta förslag har kommittén anfört följande:

»I första kapitlet av förslaget till kungörelse innefattas bestämmelser angående pension för sådana ordinarie tjänstemän, som tillsätts genom förordnande. Dessa bestämmelser hava hämtats från kommitténs förslag till lag angående tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid kommunikationsverken och omfatta i sak samtliga de stadganden i lagförslaget, vilka skulle kunna tänkas bliva tillämpliga på ifrågasvarande tjänstemän vid domänverket. 1 kap.

Enligt 1 § i förslaget skola för de förordnade tjänstemännen i fråga om rätt till pension samt skyldighet att avgå från tjänsten gälla de i 1 kap. givna bestämmelser. 1 §.

I 2 § angivas de fall, då tjänsteman förlorar rätt till pension, och motsvarar denna paragraf 2 § i kommitténs förslag angående rätt till tjänstepension vid kommunikationsverken. — — — 2 §

I överensstämmelse med vad kommittén föreslagit beträffande förordnade tjänstemän i allmänhet vid kommunikationsverken (4 §) skall enligt 3 § i förevarande förslag pension för tjänsteman, om vilken nu är fråga, sökas hos Konungen. 3 §.

De av kommittén i 4 § föreslagna pensionsunderlagen, 8,000 kronor för generaldirektör och 7,000 kronor för överdirektör, överensstämman till sina belopp med de av kommittén uti 13 § av lagförslaget angående rätt till tjänstepension vid kommunikationsverken upptagna tjänstepensionsunderlagen för motsvarande befattningshavare vid de sistnämnda verken. 4 §.

I 5 § av förevarande förslag angivas förutsättningarna för erhållande av pension samt reglerna för bestämmande av pensionens belopp i olika fall. Paragrafen är i sak likalydande med 14 § 1 mom. i lagförslaget angående tjänstepension vid kommunikationsverken. Härvid bör emellertid uppmärksammas, att enligt nu omhandlade 5 § innehavande av icke blott förordnande utan även fullmakt å befattning, varom nu är fråga, skulle grundlägga rätt till pension. Anledningen härtill är, att den nuvarande innehavaren av förordnande å generaldirektörsämbetet före 5 §.

ombildningen av befattningen under en följd av år på grund av fullmakt bestritt densamma.

Med hänsyn till den avfattning 8 och 9 §§ i förevarande författningsförslag erhållit, erfordras icke någon sådan uppdelning av pensionen, som skett i 14 § 2 mom. av lagförslaget angående tjänstepension vid kommunikationsverken.

6 §. Då enligt kommitténs förslag till avlöningsreglemente för domänverket avlöningen icke skulle utgå för längre tid än till och med dagen för avgången, bör pensionen givetvis börja utgå omedelbart därefter, och har i 6 § av nu förevarande författningsförslag meddelats bestämmelse av sådant innehåll.

Enligt hittills gällande bestämmelser skall pension till generaldirektör och överdirektör bestridas av domänfondens medel. Då enligt kommitténs förslag för domänverket icke skulle finnas någon särskild ensamt för detta verk avsedd pensionsfond, synes någon ändring i berörda hänseende icke böra vidtagas.

7 §. I 7 § 1 mom. av förevarande författningsförslag meddelas bestämmelser om erläggande av pensionsavgifter, och överensstämma bestämmelserna i huvudsak med de uti lagförslaget angående tjänstepension vid kommunikationsverken under 3 och 15 §§ intagna stadganden. Då emellertid enligt den civila pensionslagen de konstituerade tjänstemännen skulle hava att betala pensionsavgift under hela sin tjänstetid såsom ordinarie befattningshavare, har beträffande generaldirektör och överdirektör vid domänverket icke för närvarande kunnat tillämpas den i 15 § av nyssnämnda lagförslag angivna begränsningen i fråga om den tidrymd, varunder avgift skall erläggas.

Den i 7 § 2 mom. föreslagna bestämmelsen att pensionsavgifter, som erläggas av generaldirektör och överdirektör, skola ingå till domänfonden, utgör en konsekvens av stadgandet i 6 §.

I 3 mom. av förslaget 7 § sägs, att återbetalning av pensionsavgifter ej medgives. Enligt lagförslaget angående tjänstepension vid kommunikationsverken skulle visserligen tjänsteman kunna uti de i 11 och 12 §§ av sistnämnda förslag avsedda fall i annan ordning erhålla viss gottgörelse för erlagda pensionsavgifter. Detta skulle sålunda bland annat gälla för det fall, att tjänsteman övergår till befattning vid annat statens verk och med inträdet i denna befattning är förenad skyldighet att betala retroaktivavgift för egen pensionering. Då sådan skyldighet endast föreligger vid övergång till militär tjänst, har kommittén ansett ett medgivande i sådan riktning sakna all betydelse för nu ifrågavarande tjänstemän vid domänverket, varför kommittén icke heller i föreliggande förslag infört något stadgande i berörda hänseende. I 12 § av lagförslaget rörande tjänstepension vid kommunikationsverken har vidare införts ett stadgande att, om tjänsteman upphör att innehava ordinarie anställning i statens tjänst och han icke är berättigad till tjänstepension enligt bestämmelserna i lagen, de av tjänsteman erlagda pensionsavgifterna i regeln skola inbetalas till pensionsstyrelsen för beredande åt honom av pension enligt lagen om allmän pensionsförsäkring. Då emellertid ett dylikt överförande av pensionsavgifter icke äger rum enligt den civila pensionslagen och sålunda icke skulle ifrågakomma beträffande övriga ordinarie tjänstemän vid domänverket, torde en dylik förmån icke nu böra tillerkännas generaldirektören och överdirektören vid verket.

I 29 § av lagförslaget angående tjänstepension vid kommunikationsverken hava meddelats föreskrifter angående de fall, då tjänstepension för en befattning må förenas med lön eller pension för annan befattning, och överensstämma dessa bestämmelser i sak med stadgandena i 16 § av den civila pensionslagen. I fråga om generaldirektör och överdirektör vid domänverket torde en sådan förening av pension för dylik tjänst med pension eller med lön för annan tjänst näppeligen kunna ifrågakomma. Att för sådana undantagsfall meddela utförliga stadganden synes förden skull vara överflödigt. Kommittén har med hänsyn härtill inskränkt sig till att föreslå, att det må ankomma på Kungl. Maj:t att i förekommande fall medgiva förening av sådan pension, varom nu är fråga, med annan pension eller med lön, samt att bestämma det lägre belopp, varmed förstnämnda pension i sådant fall må utgå, och har kommittén därvid förutsatt, att stadgandena i 16 § i den civila pensionslagen må få tjäna till ledning vid Kungl. Maj:ts beslut i ämnet. 8 §.

Uti 31 § av lagförslaget angående tjänstepension vid kommunikationsverken meddelas föreskrifter om minskning i vissa fall av pensionsbelopp för pensionsstagare, som undergår frihetsstraff eller är intagen å tvångsarbetsanstalt så ock för pensionstagare, som blivit dömd till viss straffpåföljd eller, i stället för avsättning, till särskilt straff. Dessa föreskrifter skulle jämväl äga tillämpning å sådana tjänstemän vid nämnda verk, vilka tillsättas genom förordnande på viss tid. 9 §.

För fullständighetens skull har kommittén uti föreliggande paragraf föreslagit bestämmelser av enahanda innebörd, som de i nyssberörda 31 § av lagförslaget innefattade, dock med följande modifikationer. Kommittén har sålunda bland anledningarna till minskning av pensionsbelopp icke upptagit vistelse å tvångsarbetsanstalt. Vidare har det i 2 mom. av nämnda 31 § i lagförslaget intagna medgivandet, att anhörig, som är för sitt uppehälle beroende av pensionstagare, må kunna tillerkännas rätt att uppbära den eljest innehållna delen av pensionen eller del därav, icke ansetts böra ifrågasättas till förmån för nu avsedd tjänsteman vid domänverket, så länge motsvarande medgivande saknas i den civila pensionslagen.

Innehållet i 10 § i förevarande förslag överensstämmer i huvudsak med liknande stadganden i 32 § uti lagförslaget angående tjänstepension vid kommunikationsverken samt 15 § i den civila pensionslagen. 10 §.

I 11 § angivas de olika fall, då tjänsteman, som tillsatts genom förordnande, är skyldig avgå från tjänsten, innan tiden för förordnandet gått till ända. Paragrafen är i sak likalydande med 16 § i lagförslaget angående tjänstepension vid kommunikationsverken. 11 §.

Andra kapitlet av förevarande författningsförslag avser ordinarie tjänstemän vid domänverket, vilka tillsättas genom konstitutorial. 2 kap.

Såsom förut är antytt har kommittén ansett, att för de konstituerade tjänstemännen bör i fråga om rätt till pension samt skyldighet att avgå från tjänsten gälla vad som stadgas i den civila pensionslagen. 12 § 1 mom.

Med hänsyn till den från hittillsvarande förhållanden avvikande konstruktion av avlöningen, som kommittén i sitt förelag till avlöningsreglemente för domänverket ansett böra komma till användning beträffande nu ifrågavarande tjänstemän, kunna emellertid de i 3 § av den civila pensionslagen angivna allmänna bestämmelser *Bihang till riksdagens protokoll 1920. 1 saml. 362 hä/t. (Nr 422.)* 2

melserna rörande pensionsunderlags belopp icke tillämpas, utan erfordras fastställandet av särskilda pensionsunderlag, såsom jämväl i nämnda paragraf förutsättes kunna ske. I anslutning till vad kommittén föreslagit uti sitt betänkande angående tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid kommunikationsverken synas pensionsunderlagens belopp, vad de konstituerade manliga tjänstemännen vid domänverket beträffar, böra bestämmas till två tredjedelar av slutlönen i lönegrupp A inom vederbörande lönegrad eller, där i löneplanen icke inom lönegraden finnes uppförd någon befattning i nämnda lönegrupp, två tredjedelar av den till lönegrupp A reducerade slutlönen inom graden.

Då kommittén i fråga om kvinnliga tjänstemän vid domänverket ansett tills vidare böra tillämpas ungefär samma avlöningssatser, som från och med ingången av år 1920 gälla för kvinnliga biträden inom de centrala verken, har det synts kommittén, som borde motsvarande tillvägagångssätt komma till användning jämväl vid bestämmandet av pensionsunderlagen för de kvinnliga befattningshavarna vid domänverket. För kvinnliga biträden inom de centrala verken gälla följande högsta pensionsunderlag nämligen 1,400 kronor för lägsta graden, 1,600 kronor för mellangraden och 1,800 kronor för högsta graden, och skulle alltså pensionsunderlagen för kvinnliga tjänstemän vid domänverket inom de tre för dem bestämda lönegraderna utgöra samma belopp.

Vid bestämmandet av de nya pensionsunderlagens belopp har kommittén ansett sig böra iakttaga den för pensioner enligt den civila pensionslagen gällande bestämmelsen därom, att pensions belopp skall sluta på helt tiotal kronor, detta i olikhet mot den regel, kommittén tillämpat i sitt förslag till lag angående tjänstepension vid kommunikationsverken.

Vid en jämförelse mellan de nu gällande och de föreslagna pensionsunderlagen bör uppmärksammas, att de för skogsrättare (4:e lönegraden) och föreståndare för skogsskola (8:e lönegraden) hittills bestämda pensionerna varit synnerligen låga i förhållande till det sammanlagda värdet av deras avlöningsförmåner, detta beroende därpå att värdet av den dessa befattningshavare tillkommande förmånen av fri bostad med bränsle icke fått tagas i betraktande i pensionshänseende. — — —

Vidare är att märka, att de föreslagna pensionsunderlagen för 11:e och 12:e lönegraderna skulle överstiga 6,000 kronor eller det högsta belopp, varmed pension enligt den civila pensionslagen för närvarande må utgå. På sätt kommittén uttalat i sitt betänkande angående tjänstepension vid kommunikationsverken synes det nämligen kommittén, att med hänsyn till penningvärdets fall och den, bland annat, på grund därav föranledda förhöjningen av nu utgående avlöningar det icke är möjligt att även för framtiden behålla nämnda maximibelopp. Godkännas de av kommittén sålunda ifrågasatta pensionsunderlagen, påkallas emellertid därav en ändring i 3 § av den civila pensionslagen, varom kommittén i det följande framlägger förslag.

I detta sammanhang må även beröras en annan fråga. Enligt 10 § i den civila pensionslagen skall pensionsavgift erläggas med viss procent å det för tjänstemannen gällande pensionsunderlaget. Avgiftsprocenten utgör en tiondels procent för varje helt hundratal kronor av det för tjänsten stadgade högsta pensionsunderlaget, dock icke i något fall mindre än tre procent. Då hittills pensionsunderlaget ej fått överskrida 6,000 kronor, har till följd därav högsta avgiftsprocenten utgjort 6

procent. Genom fastställandet av högre pensionsunderlag än 6,000 kronor, skulle emellertid vid oförändrad tillämpning av nyssberörda bestämmelse i den civila pensionslagen i vissa fall kunna komma att gälla en högre avgiftsprocent än 6 procent. För kommunikationsverkens vidkommande har dock kommittén, efter av sakkunniga personer verkställd utredning, ansett sig kunna i varje fall begränsa avgiftsprocenten till 6 procent, oaktat vid dessa verk pensionsunderlag till ännu något högre belopp skulle komma i tillämpning samt pensionsavgifter i regeln icke skulle erläggas under längre tid än trettio år. Vid nu angivna förhållande har det synts kommittén, att icke heller för domänverkets tjänstemän skall i något fall behöva beräknas högre avgiftsprocent än 6 procent. Förslag om ändring av den civila pensionslagen i sådant syfte kommer att av kommittén framläggas i det följande.

Enligt 14 § av kommitténs förslag till avlöningsreglemente för tjänstemän vid domänverket skulle tjänsteman vara underkastad den förflyttning till annan befattning vid verket, som kan bliva honom i vederbörlig ordning ålagd. Därest tjänsteman utan något sitt förvållande i enlighet härmed bleve förflyttad till tjänst inom lägre lönegrad, skulle han likväl åtnjuta lön enligt den lönegrad han vid förflyttningen tillhörde. Såsom en konsekvens härav torde sålunda förflyttad tjänsteman böra bibehållas vid den pensionsrätt, han är tillförsäkrad i den högre tjänsten, varvid han givetvis dock bör vara skyldig att fortfarande erlägga pensionsavgift svarande mot det högre pensionsunderlaget. I 18 § 1 mom. av kommitténs förslag till lag angående tjänstepension vid kommunikationsverken återfinnes en föreskrift av sådan innebörd.

Jämlikt nyssberörda 14 § i förslaget till avlöningsreglemente skulle den, som vid en befattnings nedflyttning till lägre lönegrad innehar tjänsten, äga att, intill dess han avgår från befattningen, uppbära lön i den lönegrad befattningen förut tillhörde. Jämväl i detta fall bör, såsom ock föreslagits i 3 mom. av 18 § i nyssberörda lagförslag beträffande kommunikationsverken för tjänstemannen icke ske någon ändring i hans pensionsförhållanden.

Stadganden i bägge de anförda hänseendena hava beträffande konstituerade tjänsteman vid domänverket intagits i 12 § 2 mom. av nu förevarande författningsförslag.

Däremot har kommittén med hänsyn till konstruktionen av de enligt den civila pensionslagen utgående pensioner icke ansett sig kunna för domänverkets nu ifrågavarande personal föreslå någon bestämmelse, motsvarande den som i 2 mom. av 18 § i kommitténs förslag till lag om tjänstepension vid kommunikationsverken meddelats för det fall, att tjänsteman blivit förflyttad efter egen ansökning eller på grund därav att förflyttningen föranletts av något tjänstemannens förfarande i tjänsten.

Beträffande innehållet i 13 § hänvisas i tillämpliga delar till vad ovan vid 6 § anförts. 13 §.

Då vad som föreslagits i nu förevarande paragraf innebär en avvikelse i visst hänseende från de i 13 § av den civila pensionslagen meddelade föreskrifter, erfordras, att i sistnämnda paragraf införes en hänvisning till nu ifrågavarande särskilda stadgande.»

Beträffande erforderliga ändringar i civila pensionslagen har kommittén anfört följande:

»Därest kommitténs förslag till kungörelse angående rätt till pension för ordinarie tjänstemän vid domänverket varder godkänt, påkallas därav, såsom redan antytts, vissa ändringar i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänstnehavares rätt till pension.

Härvid må emellertid erinras, att någon ändring i 1 § av denna lag icke erfordras för undantagande av generaldirektör och överdirektör vid domänverket från lagens tillämpning, enär dessa tjänstemän, ehuru ordinarie befattningshavare icke skulle åtnjuta 'lön' å stat utan 'arvode'.

Jämlikt 3 § i den civila pensionslagen skall fastställandet av särskilt pensionsunderlag ske i lönestaten. Då emellertid, vad domänverket beträffar, dylika pensionsunderlag, enligt kommitténs förslag, skulle angivas i en från avlöningsreglementet fristående författning, torde nämnda paragraf böra kompletteras därhän, att särskilt pensionsunderlag må kunna av Konungen och riksdagen fastställas i annan ordning än genom införande i 'lönestaten'.

Såsom antytts i motiveringen till 12 § av författningsförslaget angående pension vid domänverket skulle den i slutet av förenämnda 3 § i den civila pensionslagen angivna begränsningen av pensionsunderlags belopp till 6,000 kronor icke böra gälla beträffande tjänstemän vid domänverket, för vilken särskilt pensionsunderlag till högre belopp blivit fastställt.

Med iakttagande av vad sålunda blivit anfört, synes 3 § i den civila pensionslagen böra erhålla följande ändrade lydelse:

'Såsom underlag för bestämmande av pensions belopp skall, där ej särskilt pensionsunderlag blivit i lönestaten angivet eller eljest av Konungen och riksdagen fastställt, tjäna:

a) — — —

b) — — —

Vid beräkning — — — belopp.

Ej må för någon tjänst pensionsunderlag beräknas till högre belopp än sex tusen kronor, där ej särskilt pensionsunderlag blivit fastställt till högre belopp.

I fråga om — — — stadgat.'

Kommittén har ovan i motiveringen till 12 § av författningsförslaget rörande pension vid domänverket föreslagit, att avgiftsprocenten i varje fall skulle begränsas till 6 procent av pensionsunderlaget. I anslutning härtill och under åberopande av nyssnämnda motivering skulle 10 § i den civila pensionslagen böra givas följande ändrade lydelse:

'Tjänstnehavare — — — pensionsunderlag.

Avgiftsprocenten beräknas efter beloppet av det för tjänsten stadgade högsta pensionsunderlag och utgör en tiondels procent för varje helt hundratal kronor, dock icke i något fall mindre än tre procent eller mer än sex procent.

Avgiften — — — uppbäres.

Pensionsavgift — — — bestämmes'.

I 13 § av den civila pensionslagen stadgas, att pension för generaldirektör vid generalpoststyrelsen, generaltullstyrelsen eller domänstyrelsen skall sökas hos

statskontoret. Då emellertid redan för närvarande den civila pensionslagen icke äger tillämpning å generaldirektören vid domänstyrelsen, liksom ej heller å generalpostdirektören, anser sig kommittén böra ifrågasätta en revision av nämnda stadgande, ehuru sådan åtgärd icke direkt föranledes av förevarande fråga.

I samma 13 § meddelas bestämmelse rörande den tid, varunder pension skall utgå. Då 13 § av föreliggande författningsförslag angående pension vid domänverket avser att göra en modifikation i nyssberörda bestämmelse, påkallas därav, såsom redan förut är antytt, att i nämnda 13 § av den civila pensionslagen en hänvisning göres till den sålunda föreslagna särskilda föreskriften.

Med iakttagande av vad sålunda anförts samt under förutsättning att kommitténs i annat sammanhang framlagda förslag om undantagande av samtliga tjänster vid postverket från den civila pensionslagens tillämpning vinner bifall, skulle 13 § av samma lag lämpligen kunna erhålla följande ändrade lydelse:

Pension enligt denna lag sökes i fråga om tjänst vid tullverket hos generaltullstyrelsen och i fråga om tjänst vid domänverket hos domänstyrelsen, dock att pension för generaltulldirektör sökes hos statskontoret.

I övrigt — — — statskontoret.

Om pension — — — Konungen.

Pension utgår, där ej annorledes särskilt är stadgat, från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från tjänsten ägt rum, till och med den månad, under vilken pensionstagaren avlider eller pensionsrätten eljest upphör.

Häftar — — — guldits'».

Kommittén har hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå 1920 års riksdag att

dels godkänna det av kommittén upprättade förslaget till kungörelse med bestämmelser angående pension för ordinarie tjänstemän vid domänverket,

dels ock antaga ovan angivna ändringar av 3, 10 och 13 §§ i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänstinnehavares rätt till pension.

Vid kommitténs utlåtande voro fogade särskilda yttranden av dess ledamöter friherre Hermelin, med vilken herr Björkbom instämt, samt av herr Bragéé. Friherre Hermelin har, under åberopande att han i sin reservation vid kommitténs betänkande angående avlöningsreglemente för domänverkets personal påyrkat viss förhöjning i de av kommittén föreslagna avlöningsbeloppen, ansett pensionsunderlagen för de ifrågavarande befattningarna böra i motsvarande mån höjas. Herr Bragéé har framhållit, att domänpersonalen skulle genom att fortfarande sortera under civila pensionslagen i vissa avseenden få sämre pensionsvillkor än tjänstemännen vid kommunikationsverken. De skulle sålunda icke komma i åtnjutande av den i § 12 i förslaget om lag angående

Reserva-
tioner.

rätt till tjänstepension för tjänstemän vid sistnämnda verk medgivna förmån att vid förtidig avgång få beloppet av de av dem inbetalda pensionsavgifterna överfört till pensionsstyrelsen. En dylik bestämmelse borde enligt hans mening införas även i fråga om domänverkets tjänstemän. Vidare borde det i nyssnämnda lagförslags § 31 mom. 2 gjorda medgivandet för anhörig att kunna uppbära pension för pensionstagare, som avtjänade ådömt straff, tillämpas även vid domänverket. Därjämte har han i anslutning till sin reservation vid betänkandet angående löne-reglering ansett, att pensionsunderlagen för kronojägare borde höjas till samma belopp som för banmästare vid statens järnvägar.

*Domän-
styrelsen.*

Domänstyrelsen anför:

»I den till innevarande års riksdag avlämnade propositionen nr 271 angående löne-reglering för domänverkets personal har Eders Kungl. Maj:t emot löne-kommitténs förslag och i huvudsaklig överensstämmelse med domänstyrelsens framställning i ämnet föreslagit, att domänverkets personal måtte i avlöningshänseende likställas med personalen vid övriga affärsdrivande verk.

Nu har emellertid löne-kommittén i anslutning till sitt förslag i lönefrågan framlagt ett förslag till kungörelse med bestämmelser angående rätt till pension för ordinarie tjänstemän vid domänverket, vilket förslag i alla väsentliga avseenden skiljer sig från det i propositionen nr 313 vid innevarande års riksdag framlagda förslaget till lag angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk, i det att enligt löne-kommitténs förslag för domänverkets tjänstemän skulle, med undantag av generaldirektören och överdirektören, fortfarande gälla lagen angående civila tjänst-innehavares rätt till pension den 11 oktober 1907. Domänstyrelsen, som i lönefrågan hävdad den uppfattningen, att domänverket bör likställas med övriga affärsdrivande verk, och som funnit denna sin uppfattning gillad av Eders Kungl. Maj:t, får hemställa, att även i fråga om pensionsväsendet full likställighet måtte åstadkommas mellan å ena sidan domänverket och å andra övriga affärsdrivande verk samt att med anledning därav Eders Kungl. Maj:t måtte för innevarande års riksdag framlägga förslag till lag angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid domänverket i överensstämmelse med det i nyssnämnda proposition nr 313 framlagda pensionsförslaget.»

Statskontoret.

Även statskontoret har i sitt utlåtande erinrat, att Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 271 angående löne-reglering för domänverkets personal i det avseendet skiljer sig från vad kommittén föreslagit, att domänverkets personal i stort sett skulle i avlöningshänseende likställas med personalen vid de fyra kommunikationsverken enligt avlöningsreglementet den 19 juni 1919. Statskontoret har vidare anført:

»Redan därigenom synes i själva verket, såsom ock av domänstyrelsen framhållits, den huvudsakliga grunden för kommitténs ståndpunkt i pensioneringsfrågan hava bortfallit och anledning föreligga att för domänverkets personal ordna pensioneringen på samma sätt som för kommunikationsverken. Då förslag till pensionslag för kommunikationsverken redan förelagts riksdagen, lärer visserligen såsom kommittén framhållit saken icke kunna ordnas annorlunda än genom en särskild pensionslag för domänverket. Vad kommittén mot en sådan anordning invänt synes emellertid icke kunna tillmätas avgörande betydelse; denna särskilda pensionslag skulle ju byggas på samma grunder i huvudsak som den föreslagna pensionslagen för kommunikationsverken och torde därför icke kunna anses ytterligare försvåra en eventuell centralisering av pensionsväsendet. Att förevarande pensioneringsfråga ordnas i överensstämmelse med kommunikationsverkens pensionsreglering, kan statskontoret så mycket hellre förorda, som kommitténs förslag till frågans lösning enligt statskontorets mening giver anledning till vissa betänkligheter. Enligt kommitténs förslag skulle nämligen för konstituerade tjänstemän vid domänverket pensioneringen regleras enligt bestämmelserna i den civila pensionslagen; men nämnda lag har enligt stadgandet i 1 § endast avseende å ordinarie innehavare av tjänst med lön å stat, som blivit fastställd av Konungen och riksdagen, medan däremot avlöningen enligt det föreslagna avlöningsreglementet för domänverkets personal är så konstruerad, att icke någon del därav kan anses utgöra lön i den bemärkelse, vari uttrycket användes i pensionslagen. Ej heller kan statskontoret för sin del finna lämpligt att på sätt, som enligt kommitténs förslag skulle ske, delvis sönderbryta de principer, varpå den civila pensionslagen är grundad. Enligt kommitténs förslag skulle särskilda pensionsunderlag fastställas för tjänstemännen vid domänverket, men detta skulle icke ske i lönestaten, såsom den civila pensionslagen förutsätter, utan i de särskilda pensionsbestämmelserna. I detta fall skulle visserligen ett sådant undantag vara av mindre betydelse, enär fastställandet skulle ske i de pensionslagen i detta fall supplerande särskilda pensionsbestämmelserna; men det skulle dock innebära ett första steg till brytande av en anordning, vilken för statskontoret, som numera har att besluta i frågor om pension åt tjänst innehavare, tillhörande skilda förvaltningsgrenar, visat sig vara av stor betydelse i det att, så länge denna bestämmelse kvarstår oförändrad, vid sådant beslut hänsyn behöver tagas endast till två urkunder, nämligen pensionslagen och vederbörande lönestat.

Ordnas domänverkets pensionering på liknande sätt, som föreslagits för kommunikationsverken, så skulle pensionsavgifter av domänverkets personal komma att inflyta till en domänverkets pensionsfond, vilken skulle ingå såsom förlag i verkets rörelse mot skyldighet för verket att därå gälda ränta; och skulle till denna fond överföras vad på domänverket belöper av behållningen hos pensionsfonden för civila tjänst innehavare. I avseende härå vill statskontoret endast förbehålla sig att i lämpliga värdehandlingar få till domänstyrelsen överlämna vederbörlig del av den civila pensionsfonden.

Om det med avseende å vad ovan anförts enligt statskontorets mening icke bör råda någon tvekan att under de ändrade förhållanden, som inträtt genom det i propositionen nr 271 framlagda förslaget till lönerreglering för domänverkets personal, pensioneringen av samma personal lämpligen bör ordnas i överensstämmelse med vad i detta hänseende föreslagits i fråga om kommunikationsverken, följer därmed dock icke utan vidare, att den civila pensionslagens bestämmelser kunna

lämnas orubbade. Man torde därför icke kunna underlåta att taga i övervägande, huruvida icke det förhållande, att personalen vid domänverket liksom tjänst innehavare vid postverket och statens vattenfallsverk icke längre skall vara underkastad bestämmelserna i den civila pensionslagen, bör föranleda till, att de bestämmelser i lagen, som särskilt avse dessa personalgrupper, uteslutas — såsom exempelvis stadgandena i 5 § om det antal levnads- och tjänstår, som för hel pension erfordras för vissa angivna tjänst innehavare, tillhörande nämnda personalgrupper — och i stället införes ett stadgande i 2 § därom, att personal tillhörande nu ifrågasvarande tre verk är undantagen från lagens tillämpning, ett stadgande, som vad postverkets och statens vattenfallsverks personal beträffar i sådant fall skulle träda i kraft från och med den 1 juli 1920 och i fråga om personalen vid domänverket med ingången av år 1921. Men då det icke är uteslutet, att tjänst innehavare tillhörande någon av dessa personalgrupper kommer att kvarstå å gammal stat med därav följande skyldighet att fortfarande lyda under bestämmelserna i den civila pensionslagen, synes det statskontoret, som om några sådana ändringar i nämnda lag åtminstone för närvarande icke böra vidtagas, helst som någon olägenhet av de nuvarande bestämmelsernas bibehållande tillsvidare icke torde behöva befaras. — — —.»

Departements-
chefen.

Såsom domänstyrelsen och statskontoret erinrat, har Kungl. Maj:t den 12 mars 1920 avlåtit proposition, nr 313, med förslag till lag angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid kommunikationsverken. I denna proposition hava vidtagits vissa ändringar i det av kommunikationsverkens lönekommitté i ämnet framlagda förslaget. I sitt pensioneringsförslag beträffande domänverket, vilket avgavs före avlåtandet av nyssnämnda proposition, har kommittén i avseende å de förordnade ordinarie tjänstemännen följt sitt nyssberörda förslag i fråga om kommunikationsverken. Därest det sätt att ordna domänverkets pensioneringsfråga väljes, som kommitténs nu framlagda förslag innebär, bleve det därför i allt fall erforderligt att i förslaget vidtaga vissa ändringar, som bragte detsamma i överensstämmelse med det i propositionen nr 313 innefattade förslaget angående pensioneringen av kommunikationsverkens personal.

Emellertid har, såsom ämbetsverken ock framhållit, efter det kommitténs pensioneringsförslag rörande domänverket avgavs, frågan kommit i ett väsentligt förändrat läge därigenom, att Kungl. Maj:t i propositionen nr 271 angående lönereglering för domänverket vidtagit höjning med en löneklass — i ett par specialfall ännu mera — av samtliga av kommittén föreslagna avlöningar för konstituerad personal vid detta verk. Härigenom har den skillnad i avlöningshänseende, som kommittén ansett böra åstadkommas mellan domänverkets och de övriga affärsdrivande verkens personal, väsentligen försvunnit och, såsom ämbetsverken påvisat, har därmed ock bortfallit det huvudsakliga skälet att ordna domänpersonalens pensioneringsfråga på det sätt kommittén nu föreslagit.

I och för sig synes mig för övrigt detta sätt, vilket för all personal med undantag av generaldirektören och överdirektören skulle bibehålla tillämpning av 1907 års civila pensionslag, icke vara tilltalande. Statskontoret har framställt vissa anmärkningar mot detsamma. Av större vikt än dessa anmärkningar synes mig emellertid vara, att det pensioneringssystem, som av Kungl. Maj:t föreslagits beträffande kommunikationsverken, obestriddligen torde vara i åtskilliga betydelsefulla hänseenden bättre anordnat och för personalen fördelaktigare än den nuvarande civila pensionslagens. I detta avseende tillåter jag mig hänvisa till chefens för civildepartementet motivering för propositionen nr 313. Det framstår då för mig såsom högeligen önskvärt, att detta bättre pensioneringssystem må komma i tillämpning även beträffande domänverkets personal. Därest, på sätt föreslagits, denna personals avlöningar regleras i likhet med kommunikationsverkens, synes det för övrigt vara en logisk konsekvens, att även pensioneringsreglerna göras så vitt möjligt lika. Redan kommittén har haft denna metod under övervägande. Att kommittén dock icke föreslagit densamma, har huvudsakligen berott på den uppfattning angående de lämpliga avlöningsbeloppen för domänverkets personal, som kommittén hyst, och kommitténs invändningar mot metoden äro därför icke lika giltiga, när Kungl. Maj:ts avlöningsförslag tages till utgångspunkt.

I avseende å sättet för anordnande av den författning, som skulle reglera domänpersonalens pensionering, har kommittén yttrat, att det skulle bliva nödigt att för detta verk tillämpa en särskild, allenast för detta verk gällande pensionslag. Verkställd undersökning har emellertid visat, att kommunikationsverkens pensionslag kan allenast med vissa mindre jämkningar och tillägg göras tillämplig även i fråga om domänverket. Givetvis hade det icke varit omöjligt att redan från början inarbeta domänverkets pensionsregler i nyssnämnda lag, som då skulle gällt såväl kommunikationsverken som domänverket, men då särskild proposition redan avlåtits angående kommunikationsverkens pensionering, kan dylik sammanarbetning icke nu ifrågasättas. Den hade också för tillfället varit mindre lämplig av den anledningen, att kommunikationsverkens lönereglering och därmed även pensionsreglering skola träda i kraft instundande 1 juli, under det att för domänverkets del motsvarande tidpunkt är nyåret 1921.

Kommittén har ansett det böra undvikas, att någon åtgärd vidtages, som kan visa sig hinderlig för en blivande centralisering av pensionsväsendet för större grupper av statens verk. Den nu av mig föreslagna åtgärden kan emellertid desto mindre anses utgöra

något dylikt hinder, som den ju syftar till att sammanföra domänverkets pensioneringsregler med kommunikationsverkens.

Enligt kommitténs förslag skulle utfärdas en särskild, rätt utförlig kungörelse angående de bägge högsta domänämbetsmännens pensionsförhållanden samt därjämte vissa ändringar vidtagas i civila pensionslagen. Den nu av mig förordade utvägen leder till utfärdande av allenast en och därjämte väsentligt kortare författning.

I enlighet med de åsikter jag nu utvecklat har inom jordbruksdepartementet utarbetats förslag till lag angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid domänverket.

Sedan departementschefen uppläst detta förslag, vilket finnes såsom bilaga fogat vid detta protokoll, anförde han vidare:

I 1 § av den nu föreslagna lagen utsäges huvudregeln, att kommunikationsverkens pensionslag skall i tillämpliga delar gälla för envar ordinarie tjänsteman vid domänverket i fråga om rätt till tjänstepension samt skyldighet att avgå från tjänsten, dock under iakttagande av de i efterföljande paragrafer meddelade särskilda föreskrifter.

I 2 § givas bestämmelser om den särskilda pensionsfond, vilken bör inrättas vid domänverket liksom vid de särskilda kommunikationsverken.

Pensionsbeloppen för generaldirektör och överdirektör vid domänverket böra givetvis bliva desamma, som föreslagits för motsvarande befattningshavare vid kommunikationsverken. För generaldirektören behöver ej särskild föreskrift meddelas på grund av det allmänna stadgandet härom i 13 § av kommunikationsverkens föreslagna pensionslag, men för överdirektören torde bestämmelse vara erforderlig, enär överdirektörerna vid de särskilda verken nämnas var för sig i omförmälda 13 §. Bestämmelse härom innefattas i förslagets 3 §.

Ehuru jämförliga manliga befattningshavare komma att enligt Kungl. Maj:ts förslag få samma för pension grundläggande avlöning vid domänverket som vid kommunikationsverken, äro de dock icke i bägge fallen placerade i samma lönegrader, enär kommunikationsverken hava ett mycket större antal lönegrader än domänverket. Det senare verkets lönegradstabell är därför så att säga mer sammandragen. Därför måste nya pensionsunderlag angivas för lönegraderna enligt domänverkets avlöningsreglemente. De för kvinnliga befattningshavare vid domänverket upptagna pensionsunderlagen ansluta sig nära till dem, som nyligen fastställts för motsvarande befattningshavare vid vissa andra verk, dock att beloppen

jämkats till med tolv jämnt delbara tal. De för domänverkets personal sålunda föreslagna pensionsunderlagen angivas i 4 § av förslaget.

I 5 §, som motsvarar 19 § i kommunikationsverkens pensionslagsförslag, hänvisas till en särskild för domänverkets del uppgjord tabell över pensionsåldern för de särskilda befattningshavarna. I sak innehåller denna tabell ingen ändring i nuvarande bestämmelser.

I 6 §, som utgör en motsvarighet till 28 § 1 mom. i merberörda pensionslagsförslag, angivas pensionsavgifternas belopp. För de kvinnliga tjänstemännen hava beloppen uträknats av fil. d:r R. Palmqvist.

Av de bestämmelser, som meddelas i 34 § av kommunikationsverkens pensionslagsförslag och som där hänföra sig till den 1 juli 1920, har nu i 7 § av förevarande lagförslag upptagits erforderlig del och hänförs till den 1 januari 1921, då domänverkets nya lönestat träder i kraft.

Beträffande de i 36 § av kommunikationsverkens pensionslagsförslag intagna övergångsbestämmelserna måste ett tillägg göras för den tid, den nuvarande generaldirektören haft fullmakt å sin generaldirektörsbefattning. Härom stadgar 8 § i nu förevarande förslag.

Slutligen innehåller slutmeningen en allmän bestämmelse om att vid tillämpning av kommunikationsverkens pensionslag å tjänstemän vid domänverket skall så anses, som om nämnda pensionslag trätt i kraft den 1 januari 1921.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte med stöd av bestämmelserna i 54 § riksdagsordningen föreslå riksdagen

att antaga det vid detta protokoll fogade förslag till lag angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid domänverket.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet skulle avlätas till riksdagen av den lydelse, bil. ... till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

M. De Geer.

Bilaga.

Förslag

till

Lag angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid domänverket.

1 §.

För en var ordinarie tjänsteman vid domänverket skola i fråga om rätt till tjänstepension samt skyldighet att avgå från tjänsten i tillämpliga delar lända till efterrättelse de i gällande lag angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk givna bestämmelser, dock under iakttagande av de i 2—8 §§ här nedan meddelade särskilda föreskrifter.

2 §.

Pensionsavgifter från tjänstemän vid domänverket ingå till domänverkets pensionsfond, och skall beträffande nämnda pensionsfond gälla vad uti den i 1 § här ovan omförmälda lag stadgas rörande pensionsfond, varom i 7 § av samma lag sägs.

3 §.

Överdirektör och souschef vid domänverket skall i pensionshänseende anses likställd med överdirektör och souschef vid statens järnvägar.

4 §.

För ordinarie befattningar vid domänverket, vilka tillsättas genom konstitutorial, äro de tjänstepensionsunderlag, som avses i 17 § 1 mom. av den i 1 § här ovan omförmälda lag, bestämda till följande belopp:

A. För befattningar, avsedda för manliga tjänstemän:

1:a lönegraden	1,644	kronor
2:a »	1,824	»
3:e »	2,040	»
4:e »	2,436	»
5:e »	3,924	»
6:e »	4,200	»
7:e »	5,076	»
8:e »	5,400	»
9:e »	5,724	»
10:e »	6,360	»
11:e »	6,684	»
12:e »	6,996	»

B. För befattningar, avsedda för kvinnliga tjänstemän:

1:a lönegraden	1,404	kronor
2:a »	1,608	»
3:e »	1,800	»

5 §.

För ordinarie tjänstemän vid domänverket, vilka tillsätts genom konstitutorial, gälla de pensionsåldrar, som finnas angivna i den vid denna lag fogade åldersförteckning.

6 §.

Ordinarie tjänstemän vid domänverket, som tillsätts genom konstitutorial, skall erlägga pensionsavgift, varom stadgas uti 28 § 1 mom. av den i 1 § här ovan omfördälda lag, till nedan angivna belopp för år räknat:

A. Manliga tjänstemän.

1:a lönegraden	48	kronor
2:a »	57	»
3:e »	69	»
4:e »	90	»
5:e »	192	»

6:e lönegraden	213 kronor
7:e »	279 »
8:e »	303 »
9:e »	330 »
10:e »	378 »
11:e »	399 »
12:e »	420 »

B. *Kvinnliga tjänstemän.*

1:a lönegraden	75 kronor
2:a »	87 »
3:e »	102 »

7 §.

Denna lag äger icke tillämpning å tjänsteman vid domänverket, som tillhör äldre lönestat än den från och med den 1 januari 1921 gällande.

8 §.

Vid tillämpning av bestämmelserna i 14 § av den i 1 § här ovan omförmälda lag skall med förordnande å befattning såsom generaldirektör vid domänverket likställas tidigare innehavande av befattningen på grund av fullmakt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1921; och skall vid tillämpning å tjänstemän vid domänverket av bestämmelserna uti den 1 § här ovan omförmälda lag så anses, som hade jämväl sistnämnda lag trätt i kraft vid nyss angivna tidpunkt.

Åldersförteckning,

angivande den uti 5 § i förevarande lag avsedda pensionsålder för en var sådan befattning vid domänverket, som tillsättes genom konstitutorial.

A. För manliga tjänstemän avsedda befattningar.

Löne-grad	Befattning	Pen-sions-ålder	Löne-grad	Befattning	Pen-sions-ålder
1	Expeditionsvakt	67	7	Byråjägmästare	67
2	Förste expeditionsvakt.....	67		Skogsingenjör.....	65
3	Kronojägare	65	8	Skogsskolföreståndare	65
	Tillsyningsman	65	9	Jägmästare	65
4	Skogsrättare	65		Domänfiskal	67
5	Överjägmästarassistent.....	65	10	Flottledsingenjör	65
	Notarie.....	67	11	Överjägmästare	65
	Bokhållare	67	12	Byråchef	67
6	Registrator	67			
	Revisor	67			
	Kassör	67			
	Skogstaxator	65			

B. För kvinnliga tjänstemän avsedda befattningar.

Löne-grad	Befattning	Pensions-ålder
1	Skrivbiträde	60
2	Kontorsbiträde	60
3	Kanslibiträde	60